

CHƯƠNG TRÌNH ĐỐI TÁC TƯ PHÁP (JPP)
QUỸ HỖ TRỢ CÁC SÁNG KIẾN TƯ PHÁP (JIFF)

THÔNG CÁO BÁO CHÍ

Cần thúc đẩy cải cách tư pháp để góp phần bảo vệ môi trường và quyền lợi cộng đồng

Hà Nội, ngày 27 tháng 11 năm 2014 – Tiến trình cải cách tư pháp được đánh giá sẽ là một trong những giải pháp quan trọng góp phần bảo vệ môi trường và đảm bảo quyền lợi của người dân. Điều này đã được khẳng định tại Hội thảo “*Bảo vệ môi trường và sức khỏe cộng đồng nhìn từ khía cạnh cải cách tư pháp*” do Trung tâm Con người và Thiên nhiên (PanNature) tổ chức, với sự hỗ trợ của Quỹ Hỗ trợ Sáng kiến Tư pháp (JIFF).

Sau gần ba thập kỷ thực hiện công cuộc Đổi Mới, Việt Nam đã trở thành một trong những nền kinh tế tăng trưởng nhanh nhất và có thành tích xóa đói giảm nghèo ấn tượng. Tuy nhiên, hệ quả của sự đánh đổi không cân xứng giữa phát triển và môi trường đang dần bộc lộ với hàng loạt vụ việc xâm phạm môi trường trên diện rộng cùng với sự xuất hiện của những “làng ung thư”. Theo thông tin từ Bệnh viện K, trong 5 năm gần đây, trung bình mỗi năm nước ta có khoảng 150.000 bệnh nhân ung thư mới phát hiện và khoảng 70.000 người bị chết vì căn bệnh này, tăng gấp nhiều lần so với thời gian trước.

Cộng đồng dân cư sinh sống tại khu vực bị ô nhiễm là đối tượng gánh chịu nặng nề nhất đối với những thiệt hại do ô nhiễm môi trường. Báo cáo “*Hệ thống y tế Việt Nam: Hướng tới Mục tiêu và Công bằng*” được công bố vào năm 2011 cho biết khoản chi tiêu cho y tế của xã hội đã tăng đáng kể trong 10 năm qua. Trong đó, hơn 50% chi phí liên quan đến dịch vụ y tế và thuốc điều trị do người dân tự phải chi trả. Điều này đang góp phần gia tăng nghịch lý bất bình đẳng và nới rộng khoảng cách giàu nghèo trong xã hội.

Mặc dù ô nhiễm môi trường được cho là một trong những nguyên nhân gây ra bệnh tật và tử vong, cơ chế khiếu kiện trong lĩnh vực môi trường hiện vẫn còn chưa rõ ràng, dẫn đến thiếu khả thi trong thực tế. Theo báo cáo Chỉ số Công lý do UNDP thực hiện năm 2012, gần 31% người được phỏng vấn cho rằng họ đang sống trong môi trường có ô nhiễm. Tuy nhiên, chỉ có 12% trong số đó có khiếu nại hoặc khiếu kiện tới chính quyền để yêu cầu khắc phục tình trạng ô nhiễm và bồi thường thiệt hại. Trong con số 12% này, chỉ có 30% trường hợp được giải quyết. Điều này có mối liên hệ mật thiết với một thực tế rằng những vụ việc người dân phản kháng hoặc gây áp lực cho doanh nghiệp, cơ quan quản lý nhà nước như trường hợp lấp cống xả thải KCN Thụy Vân (Phú Thọ), vụ nhà máy sản xuất tấm lợp Fibro xi-măng ở Phả Lại (Hải Dương), vụ Nicotex Thanh Thái (Thanh Hóa) v.v. đang ngày càng phổ biến.

Chia sẻ từ Hội thảo cho thấy các cơ chế khiếu kiện khiếu nại, xử lý khiếu nại, tố cáo liên quan đến lĩnh vực môi trường hiện nay chưa bảo vệ được quyền lợi của người dân, thậm chí trong không ít trường hợp còn chất thêm gánh nặng cho người khởi kiện. Việc xử lý các vi phạm về môi trường còn nhiều bất cập cả về xử phạt hành chính và xử lý hình sự, thiếu sự phối hợp giữa các cơ quan quản lý chuyên ngành.

“*Thủ tục đánh giá tác động môi trường hiện hành còn chưa tạo điều kiện thuận lợi để người dân tham gia một cách thực chất trong quá trình đánh giá tác động môi trường trước khi triển khai một dự án đầu tư có ảnh hưởng tới môi trường địa phương. Để nâng cao hiệu quả tham gia của người dân trong giám sát xã hội đối với hoạt động bảo vệ môi trường, cần có văn bản hướng dẫn quy định cụ thể về chủ thể có quyền giám sát xã hội, quy định rõ các quyền và nghĩa vụ của chủ thể thực hiện hoạt động giám sát, đối tượng chịu sự giám sát, quy định rõ về trách nhiệm của các tổ chức, cá nhân.*” – TS.Nguyễn Văn Cương, Phó Viện trưởng Viện Khoa học pháp lý, Bộ Tư pháp nhận định.

Trên cơ sở phân tích các vụ khiếu kiện điển hình, các đại biểu đã đưa ra những khuyến nghị nhằm cải cách lĩnh vực tư pháp môi trường ở Việt Nam. Trong số những giải pháp này, việc thành lập Tòa Môi trường và sử dụng giám định dân sự để xác định thiệt hại do ô nhiễm môi trường được khuyến cáo cần được nhìn nhận đúng và áp dụng trong thực tiễn.

Hội thảo đã thu hút sự tham gia của hơn 100 đại biểu đến từ các cơ quan quản lý nhà nước, cơ quan Tư pháp ở trung ương và địa phương, các tổ chức nghiên cứu, tổ chức phi chính phủ, cơ quan báo chí và đại diện cộng đồng địa phương.

Để có thêm thông tin, vui lòng liên hệ:

Chị Nguyễn Hoàng Phương

Phòng Chính sách – Trung tâm Con người và Thiên nhiên

ĐT: (04) 3556-4001, máy lẻ 114

Email: hoangphuong@nature.org.vn

Đơn vị tổ chức:

Trung tâm Con người và Thiên nhiên (PanNature) là tổ chức phi chính phủ, phi lợi nhuận hoạt động nhằm bảo vệ môi trường, bảo tồn sự đa dạng và phong phú của thiên nhiên, nâng cao chất lượng cuộc sống của cộng đồng địa phương thông qua tìm kiếm, quảng bá, thực hiện các giải pháp bền vững và thân thiện với môi trường. Website: www.nature.org.vn

Cơ quan tài trợ:

Chương trình Đối tác Tư pháp (JPP) là chương trình hợp tác giữa Chính phủ Việt Nam và Chính phủ Đan Mạch, Chính phủ Thụy Điển và Ủy ban châu Âu nhằm hỗ trợ chương trình cải cách tư pháp tại Việt Nam. Mục tiêu của JPP dựa trên cơ sở Chiến lược Cải cách Tư pháp của Việt Nam (JRS): Xây dựng nền tư pháp trong sạch, vững mạnh, dân chủ và bảo vệ công lý.

Quỹ Hỗ trợ các Sáng kiến Tư pháp (JIFF) là hợp phần 3 của JPP nhằm tăng cường năng lực của các tổ chức ngoài nhà nước góp phần nâng cao nhận thức về các quyền cơ bản, tiếp cận công lý và cải cách tư pháp. Quỹ hỗ trợ các sáng kiến từ tổ chức ngoài nhà nước thông qua mời và phê duyệt đề xuất dự án nhằm mục đích tăng cường năng lực của các tổ chức phi Chính phủ nhằm góp phần nâng cao nhận thức về các quyền cơ bản, tiếp cận công lý và cải cách tư pháp.